

(Неофіційний переклад)

**Пам'ятна записка:
Проект видачі державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвитку системи кадастру в Україні**

(Позиція 4709-UA / PE-P035777-SPN-BB)

**Місія з перегляду впровадження проекту,
11-19 лютого 2013 року**

Вступ

1. Група фахівців Світового банку перебувала в Україні з 11 до 19 лютого 2013 року для надання підтримки в завершенні впровадження Проекту видачі державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвитку системи кадастру¹. Метою приїзду групи фахівців був огляд стану впровадження компонентів Проекту, встановлення очікуваних термінів його завершення та започаткування процесу підготовки Звіту про завершення впровадження проекту. Протягом цього часу група фахівців Світового банку провела зустрічі з представниками Державного агентства земельних ресурсів України (Держземагентство), Державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» (Центр ДЗК), Державної реєстраційної служби України (Держреєстрслужба), Проекту «Агроінвест» та підрядниками Проекту, які брали участь у заходах, які стосувалися правових, кадастрових питань та інформаційних технологій. Група фахівців Банку провела ґрунтовні обговорення зі спеціалістами Групи впровадження проекту (ГВП), відповідальними за окремі компоненти. Група фахівців Банку висловлює вдячність усім партнерам, Держземагентству, Центру ДЗК, Держреєстрслужбі та працівникам ГВП за їхню щирю гостинність та допомогу, надану в роботі в Україні.

Підсумок основних висновків та проблемних питань

2. Цілі проекту у сфері розвитку, перебувають на шляху до успішного досягнення, і до подовженої Дати закриття проекту – 30 квітня 2013 року – буде завершено всі заходи проекту. З часу останньої місії фахівців Банку було здійснено велику роботу із впровадження електронної системи кадастру із розробленням власними силами додаткового програмного забезпечення, підготовки даних і організації навчання, завдяки чому електронна система кадастру нині повністю функціональна і використовується в 592 місцевих та інших офісах. Досягнутий прогрес дав змогу ліквідувати більшість ризиків, вказаних раніше попередніми місіями фахівців у зв'язку із впровадженням електронної системи кадастру. Заходи, які мають забезпечити повну функціональність електронного кадастру, а саме: навчання операторів, оцифрування документів, перетворення просторових даних, встановлення електронних зв'язків з Державною реєстраційною системою, завершені або близькі до завершення. Заходи, заплановані в рамках інших компонентів, вже виконані або їх виконання близьке до завершення, і поява якихось додаткових

¹ До складу групи фахівців Світового банку, яка працювала в Україні з 11 до 19 лютого 2013 року, входили пан Малколм Чілдресс (керівник завдання, старший спеціаліст з питань управління земельними ресурсами), пані Катрін Келм (старший спеціаліст з питань управління земельними ресурсами), пані Рум'яна Тончовська (старший менеджер з питань інформаційних технологій у сфері управління земельними ресурсами, ФАО), пан Володимир Євтімов (спеціаліст зі складання кадастрових карт, ФАО), пан Тоні Лем (юрист з реєстрації земельних ресурсів) та пані Клавдія Максименко (спеціаліст з питань соціального розвитку). Допомогу в роботі групи фахівців надавали пані Ірина Бабіч (спеціаліст з фінансового менеджменту), пані Ірина Шмельова (старший спеціаліст з питань закупівель) та пані Надія Кіслова (асистент проекту).

проблемних питань, які могли б вплинути на їх успішне завершення до 30 квітня 2013 року, малоюмовірна.

3. Зважаючи на те, що електронна система кадастру нині почала успішно працювати і що впроваджено низку конструктивних особливостей, які відповідають найкращій світовій практиці, зараз оцінка ризиків проекту зміщується на питання подальшого удосконалення та обслуговування системи, що потребуватиме постійних зусиль і підтримки Уряду. Як і в усіх сучасних системах кадастру, обслуговування та вдосконалення системи вимагатиме постійних дій із виправлення помилок і поліпшення загальної якості даних, подальшого зміцнення потенціалу операторів системи і персоналу, кращого задоволення потреб користувачів та забезпечення належних фінансових ресурсів для оплати роботи системи. Пріоритетними питаннями мають бути захист і підтримка інвестицій в електронну систему кадастру і збільшення її користі для власників земельних ділянок у країні. Світовий банк і далі виявлятиме зацікавленість у контролі за тим, щоб підтримка електронної системи кадастру була достатньою.

Прогрес у досягненні цілей Проекту у сфері розвитку (ЦПР)

4. Роботу в рамках усіх Компонентів значною мірою завершено. ЦПР перебувають на шляху до досягнення до дати закриття Проекту. Решту роботи, що їй необхідно виконати до Дати закриття проекту, буде зосереджено на контролі якості та вдосконаленні показників електронної системи кадастру, оприлюдненні інформації про електронну систему кадастру та завершенні виконання договорів. Договір з підготовки проектів законодавчих актів повинен бути завершений до кінця лютого, заходи з організації навчання - завершені майже всі, і до кінця квітня 2013 року згідно з графіком має бути проведено інформаційну кампанію в ЗМІ та для громадськості.

5. Звіт про завершення впровадження проекту (ЗЗВП): Група фахівців Банку обговорила питання, пов'язані із завершенням проекту, включаючи підготовку ЗЗВП і Звіту клієнта про завершення проекту. Оскільки було заплановано, що цей ЗЗВП буде інтенсивним навчальним ЗЗВП, як складову частину цього процесу буде включено проведення додаткового соціологічного дослідження і семінару для зацікавлених сторін. Відбулися зустрічі з КМУ, працівниками ГВП і представниками Центру ДЗК. Хоча більшу частину робіт, пов'язаних із проведенням дослідження, семінару для зацікавлених сторін та інтерв'ю в межах України, буде здійснено в цьому фінансовому році, цей процес триватиме і в наступному фінансовому році, і, як очікує група фахівців Банку, для завершення підготовки ЗЗВП потрібно буде використати весь 6-місячний період. Отож, остаточний варіант ЗЗВП буде подано до 30 жовтня 2013 року.

6. Тоді як ГВП упродовж періоду виконання Проекту здійснила низку соціальних і клієнтських обстежень, група Світового банку з підготовки ЗЗВП проведе останнє дослідження, у центрі уваги якого будуть послуги, надавані користувачам через нову електронну систему кадастру (відому як Національна кадастрова система, НКС). Підготовлено проект ТЗ, і дослідження буде проведено орієнтовно з середини березня до середини травня 2013 року. ГВП надаватиме деяку логістичну підтримку. Однак це дослідження надалі перебуватиме під наглядом групи фахівців Банку. Семінар зацікавлених сторін, ймовірно, буде проведено пізніше у травні, можливо, в поєднанні з іншими пропонованими конференціями, присвяченими земельним питанням, як, наприклад, LGAF.

7. Що стосується Звіту клієнта про завершення проекту, то під час візиту групи фахівців Банку було в загальних рисах обговорено вимоги до звіту і було погоджено, що ГВП до 5 квітня

2013 року подасть його попередній варіант, що дасть змогу його перекласти й розглянути до закриття проекту.

8. У наступних розділах цієї Пам'ятної записки детальніше розглянуто досягнутий прогрес за окремими компонентами.

Стан впровадження компонентів Проекту .

Компонент А: Інституційний розвиток і правова реформа

9. У рамках Компонента А Проекту виконання договору DKZ-A.2-QCBS.11.203 на підготовку проектів законодавчих актів, які мають полегшити досягнення цілей Проекту, успішно наближається до кінця. Деталі ТЗ, мета та заходи юридичної фірми – виконавця були описані в попередніх Пам'ятних записках.

10. Юридична консалтингова фірма наприкінці 2012 року подала ключовим зацікавленим сторонам пакет з 23 проектів законів, нормативно-правових актів і наказів. Див. Додаток 1, в якому наведено їх повний перелік, включаючи два законопроекти, які було підготовлено, але прийнято раніше, і, отже, загальна сума законопроектів становить 25, як і передбачалося договором. Ці законопроекти розміщено на веб-сайті Держземагентства і понад 100 їх копій у зброшурованих томах було надано для розгляду відповідним депутатам Верховної Ради, профспілкам, експертам, науковцям, представникам міністерств і неурядових організацій. Дехто з осіб, які отримали законопроекти, надали свої письмові коментарі, тоді як інші брали участь у семінарах, що відбулися у лютому 2013 році. У чотирьох семінарах взяли участь більш ніж 60 осіб, як надали конструктивні коментарі та пропозиції щодо внесення змін до проектів нормативно-правових актів, значну частину яких було схвалено. Дуже активну участь у цих семінарах брали НУО “Спілка землевпорядників України” та професійна асоціація “Земельний союз України”. Зокрема, велику увагу привернув проект закону про консолідацію земель, щодо якого було подано багато коментарів. З другого боку, більш технічний документ привернув незначну увагу.

11. Юридична консалтингова фірма об'єднує пропоновані зміни і планує подати свій остаточний варіант звіту до кінця лютого 2013 року. Далі ці законопроекти, нормативно-правові акти, накази тощо слід подати на схвалення до Верховної Ради, Кабінету Міністрів, міністрам і т. д., які їх ухвалюватимуть в усталеному порядку. Хоча ці проекти законодавчих актів можна розглядати в пакеті, ймовірніше, що конкретні законопроекти, нормативно-правові акти та накази ухвалюватимуть кожен зокрема, оскільки деякі з пропонованих законів (як-от закон про консолідацію земель), мабуть, будуть прийняті неоднозначно, і очевидно, потребуватимуть подальших консультацій, тоді як проекти технічних документів можуть прийняти порівняно швидко і легко. Консультанти відзначили, що в кількох випадках існує сильна і гостра потреба у законодавстві, наприклад, у сфері методології оцінки земель несільськогосподарського призначення, тому, ймовірно, деякі законопроекти буде ухвалено найближчим часом.

12. До інших важливих змін у правовій сфері належить набрання чинності новими законами про кадастр і про реєстрацію прав з 1 січня 2013 року. Новий тариф на послуги кадастру набрав чинності 14 січня 2013 року, і оплату за реєстрацію майна було знижено з 95 до 63 грн. (30% зниження), а за витяг з реєстру – з 102 до 51 грн. (50% зниження). Якщо дивитись ширше, то діяльність у рамках Проекту сприяла зміцненню правової бази і встановленню верховенства права. Окрім того, очевидно, зросла також поінформованість населення і його правова грамотність

13. Наслідки ухвалення Закону про кадастр: Група фахівців Банку спостерігала наслідки ухвалення нового Закону про кадастр під час двох поїздок на місця для оцінки оновлених процедур реєстрації і надання витягів з реєстру із застосуванням нового програмного забезпечення. Внесення змін до законодавства поряд із застосуванням комп'ютерних програм значно спростило процес реєстрації і різко скоротило час, необхідний для опрацювання заяв. Як працівники, так і громадяни виграли від значно коротшого часу опрацювання заяв, зі швидким усуненням відставань, скороченням часу очікування і можливості надсилання нотаріусами запитів в онлайн режимі. Детальнішу інформацію наведено в розділі цієї Пам'ятної записки, присвяченому опису нової електронної кадастрової системи. Під час поїздки на місця і двох наступних зустрічей було відзначено, що є багато сфер, для яких до Закону про кадастр слід внести зміни, щоб усунути непотрібні зобов'язання, такі як зобов'язання Держземагентства роздруковувати документи з бази даних і зберігати їх.

14. Наслідки Закону про України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень»: З 1 січня 2013 року по всій території України працює Державна реєстраційна служба (ДРС) Міністерства юстиції України. Нова система реєстрації, яка базується на законі про реєстрацію речових прав, спростила надання восьми послуг до двох установ замість чотирьох – клієнти тепер можуть отримувати необхідні документи від реєстраторів і нотаріусів. Реєстратори пройшли відповідні курси навчання, і кожен нотаріус має право застосовувати електронний підпис. Було проведено інформаційну кампанію з плакатами і брошурами, протягом першого місяця було зареєстровано близько 110 000 трансакцій, і має місце хороша співпраця з Держземагентством щодо обміну даними. До того ж, застосування нової системи дало змогу скоротити низку кроків, заощадити час і витрати, особливо після того, як відпала потреба в технічній інвентаризації для кожної трансакції. ДРС планує скоротити час першої реєстрації, встановлений законом, з 14 днів до 5, і реєструвати застави зареєстрованого майна впродовж одного дня. ДРС визнає, що існує багато перешкод, які необхідно подолати: хоча є постанова Кабінету Міністрів України про передачу відповідальності за реєстрацію будівель від Бюро технічної інвентаризації (БТІ) до ДРС, БТІ ще не надали ДРС інформації в повному обсязі про свої записи будівель і квартир. Архіви БТІ слід відсканувати та проіндексувати в цифровій формі для їх використання ДРС.

15. Загальні зауваження щодо створення правової бази земельних відносин: упродовж останніх п'яти років, ситуація із регулюванням земельних і майнових відносин стала більш визначеною і прозорою у сфері реєстрації нерухомого майна та кадастру завдяки ухваленню низки законів і постанов, які стосуються тих сфер, котрі раніше були менш ясними і більш заплутаними. Нове законодавство стосується конкретніших деталей тих сфер, які раніше були об'єктом регулювання. Особи, опитані фахівцями Банку, розглядали це загалом як позитивний крок; він визнається важливим чинником переходу від адміністративно-командної економіки до ринкової. Люди дедалі краще обізнані із законами, правовими процесами та своїми юридичними зобов'язаннями і правами. Країна досягла значного прогресу в русі до верховенства закону. Однак не було вирішено всіх питань законодавчої бази та стратегічної політики у сфері земельних відносин в Україні. Залишаються дві дуже важливі сфери, в яких зберігаються правова невизначеність і ускладненість, в саме: правова невизначеність у питанні продажу земель сільськогосподарського призначення (усе ще забороненого мораторієм та правовий дуалізм щодо землі і будівель).

16. У час виконання Проекту земельні та майнові відносини перебували в центрі уваги законотворчої діяльності. Верховна Рада (насамперед, Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин) активно займалась цим питанням упродовж усього періоду Проекту. Було ухвалено низку важливих законів, зокрема, закони про державний земельний кадастр і реєстрацію

речових прав, закон про припинення права власності та про внесення численних змін до Земельного кодексу. Окрім того, було прийнято закони про оцінку земель, земельні аукціони та інші пов'язані питання, а також нормативно-правові акти, укази, постанови та й накази до цих законів, які деталізують і дають практичне тлумачення їх положень. На відміну від ситуації на час початку виконання Проекту, нині правова база є повнішою і більш деталізованою. Як наслідок, встановлено більше правил для дій регуляторних органів і обмежено можливості для їхньої дискреційної поведінки у багатьох сферах.

17. Цей прогрес можна проілюструвати на прикладі закону про припинення прав власності. Раніше припинення прав власності регулювалося окремими загальними положеннями Земельного кодексу, які мало деталізують відповідні процеси, права та зобов'язання. Як наслідок, процес припинення права власності був різним для різних випадків, і повідомлялося про поширеність "сірих" практик. Оскільки не було твердо встановлено підходу на основі прав власності, органи влади використовували для припинення прав власності на землю старі радянські підходи. Однак закон про припинення права власності², ухвалений у 2009 році, запровадив детальний і чіткий набір процедур, які базувалися на принципі поваги до права приватної власності. Цей закон широко застосовувався, особливо під час інфраструктурних робіт у рамках чемпіонату Європи з футболу, і загально визнається таким, що вносить визначеність у процес. Тогочасний огляд Світового банку відзначає, що цей закон був "чітко сформульованим документом, який становить міцну базу для розроблення законів і становлення практики у цій сфері, забезпечуючи захист власникам майна та обмежуючи можливості нечесних дій для чиновників".

18. Встановлення верховенства права не залежить виключно від ухвалення законів. Населення стало краще обізнаним із законами, правами та зобов'язаннями завдяки ЗМІ та публічному освітленню цієї теми; при цьому деякі з цих заходів здійснювалися в рамках Компонента В Проекту. В одному з відділів, який відвідали фахівці Світового банку, працівники повідомили, що клієнти краще поінформовані про свої права та про реєстрацію земельних ділянок, а також про природу власності та прав власності. Окрім того, клієнти задають більше запитань. Таке поліпшення поінформованості, розповіли фахівцям Банку, спостерігається упродовж близько трьох останніх років, частково завдяки статтям у ЗМІ.

19. Окрім того, у рамках цього процесу концепція приватної власності на землю стала зрозумілішою в суспільстві, яке за кілька останніх століть знало приватну власність лише протягом короткого періоду до 1917 року та з 1990-х років до цього часу. Законодавство відіграє особливо важливу роль у цьому процесі, оскільки реальної традиції приватної власності не було, і, насамперед, не було захисту приватної власності. Тому закони відіграють провідну роль і мають дуже великий вплив на встановлення захищеної системи приватної власності на основі прав.

20. Мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення продовжено: Ухвалення закону про кадастр і його виконання із застосуванням діючої кадастрової системи задовольняє одну з необхідних попередніх умов зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення, тоді як іншою необхідною умовою є ухвалення закону, який регулює продаж такої землі. Існує загальна згода щодо того, що мораторій необхідно зняти, але є різні думки щодо часу такого зняття. Зараз мораторій було подовжено до 2016 року, і громадська думка показує, що в 2012 році сільське населення було настроєне рішуче проти запровадження купівлі /продажу сільськогосподарських земель. Це пояснюється страхом перед тим, що запровадження ринку становитиме для селян нові загрози. Важливі питання політики у сфері регулювання ринку

² Закон України № 1559-VI "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності".

сільськогосподарських земель, зокрема, соціально-економічні наслідки переважного права на купівлю /продаж в земельних операціях, накладення обмежень на юридичних осіб та іноземні підприємства, обмеження розмірів землеволодіння, статус угод оренди у випадках купівлі орендованого майна і процедур застави /втрати права викупу застави, та роль державних гравців, які було включено до попередніх законопроектів, потребують ретельного вивчення розробниками політики під час підготовки цих законів. Питання можливих підходів до об'єднання і консолідації земель також заслуговують на глибше вивчення щодо можливостей їх застосування в умовах як нинішнього ринку землі, що базується на орендних відносинах, так і майбутніх ринків купівлі /продажу землі.

21. Шлях уперед до правової бази земельних відносин: Отож, слід зазначити, що, незважаючи на досягнуті успіхи, все ще слід виконати значну роботу, пов'язану із створення повної законодавчої бази та вдосконалення процесу ухвалення законів. Потрібно розробляти закони, особливо ті, що стосуються кадастрової діяльності, щоб підтримати нові форми надання послуг в електронному вигляді, раціоналізувати процес реєстрації та сприяти впровадженню інфраструктури для системи національних просторових даних. Окрім того, потребує уваги сам законодавчий процес, оскільки зміни до законів не завжди належно продумані та узгоджені. Наприклад, у грудні 2012 року до Статті 186 Земельного кодексу було двічі внесено зміни, і кожна з цих поправок суперечила одна одній. Як наслідок, було зупинено всі виділення земельних ділянок, що було незапланованим наслідком. Необхідні також інші закони, включаючи поправки до законодавства про захист приватних даних, які підтримуватимуть зміни, що стосуються обміну технологіями та інформацією.

Компонент В: Інформування громадськості

22. Завершено виконання договору на проведення соціологічного дослідження, який був укладений в лютому 2012 року і є третім договором за цим Проектом, і подано відповідний звіт (англійською мовою). Значний за обсягом (142 сторінки) і деталізований звіт містить резюме на 13 сторінках, з численними цікавими висновками, наприклад, про те, що більшість власників земельних ділянок становлять жінки похилого віку, про зменшення ролі виробництва сільськогосподарської продукції як джерела прибутку та про посилення сумнівів щодо того, чи на цей момент є відповідні умови для скасування мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення. Ключові висновки цього дослідження було представлено 18 грудня 2012 року на прес-конференції (див. далі).

23. Дуже активні заходи в ЗМІ та програма дій з інформування громадськості у рамках цього компонента наближаються до свого останнього етапу, однак їх темпи не сповільнюються. З часу останнього візиту групи фахівців Світового банку у рамках продовження попереднього договору на випуск телевізійних програм вже було випущено в ефір 12 програм. Ці порівняно короткі (на 10 хвилин) програми, присвячені темам, пов'язаним із земельними питаннями, виходять в ефір щонеділі вранці під назвою «Моя земля – моя власність». Цей продовжений договір завершився 31 грудня 2012 року.

24. Окрім цього, було реалізовано такі заходи: 12 інформаційних пакетів, деякі з яких були пов'язані з телевізійними програмами, було розповсюджено електронною поштою між приблизно 450 журналістами; ці телевізійні програми завантажено на веб-сайт: www.zemreforma.info; 18 грудня було проведено конференцію для журналістів з більш ніж 40 медіа компаній, які висвітлюють земельні питання, соціальні дослідження і започаткували роботу карти Гео-порталу; а також розроблено поліпшений веб-сайт для Держземагентства, зі зв'язками з відкритою для громадськості кадастровою картою та інформацією про земельні аукціони. Це підвищить

відкритість і прозорість роботи Держземагентства, надаваної ним інформації та ринку землі. Розміщення інформації на цьому веб-сайті розпочнеться наприкінці березня – на початку квітня.

25. Зараз розробляється наступний договір на виробництво і показ 38 коротких інформаційних відеороликів. Ці відеоролики тривають від 1 ½ до 4 хвилин. На першому етапі цього договору, було виготовлено і показано на трьох каналах новин і бізнес каналах 13 відеороликів. До середини квітня 2013 року буде виготовлено всі відеоролики. Вважається, що ця безперервна інтенсивна кампанія з інформування громадськості є дуже важливою для ознайомлення населення з новими процедурами реєстрації землі та майна.

Компонент С: Навчання

26. Заходи з підвищення кваліфікації у рамках Проекту були і залишаються дуже успішною діяльністю за кількістю і різноманітністю навчальних курсів і надаваної підтримки, насамперед у технічних питаннях, пов'язаних із кадастром. З часу останнього візиту групи фахівців Світового банку, усі пакети закупівель завершено і виконано кілька навчальних заходів, а саме: курс підвищення кваліфікації в технічних питаннях для 101 землевпорядника (для груп з 10 осіб); навчальна поїздка до Ізраїлю для вивчення досвіду управління земельними ресурсами, в якій брали участь 4 викладачі вишів, 2 працівники Держземагентства та два члени ГВП; придбано оновлені пакети програмного забезпечення (ArcGIS) для 9 вищих навчальних закладів, які одержують підтримку у рамках Проекту; та передача Львівському національному аграрному університету обладнання, комп'ютерів, програмного забезпечення і меблів, необхідних для створення центру розвитку навичок спеціалістів з питань земельних відносин, що готуватиме спеціалістів для всієї України. Повний перелік навчальних засобів і матеріалів, наданих у рамках Проекту, наведено в Додатку 2.

27. Курси з підвищення кваліфікації у сфері ІТ та земельних ресурсів проводяться в лютому та березні 2013 року; курс навчання на них мають пройти близько 60 працівників Держземагентства.

28. Координатор компоненту С "Навчання" ГВП готує повне резюме всіх навчальних заходів і заходів підтримки, яке дасть змогу побачити загальну картину навчальної програми, її успіхи та рівні задоволення потреб учасників за результатами анкети, яка роздавалася наприкінці кожного заняття.

Компонент D: Землевпорядні роботи та створення системи кадастру

D1: Видача державних актів, картографування та контроль якості робіт

Виділення земель у сільській місцевості (видача державних актів). У поданій далі таблиці зведено досягнення Проекту у сфері видачі державних актів на землю взамін сертифікатів на право власності на земельну частку

<i>Орієнтовний показник</i>	<i>Кількість сертифікатів на право власності на земельну частку замінені державними актами</i>		
<i>Базові дані (24 червня 2003 р.):</i>	<i>0</i>	<i>Цільовий показник 4,000,000</i>	<i>Фактично (14 лютого 2013 р.): 4,001,678</i>
			<i>З яких</i>
		<i>З підтримкою з інших джерел</i>	<i>3,290,000</i>
		<i>згідно із заходами за договорами в межах Проекту</i>	<i>711,678</i>
		<i>У тому числі,</i>	
<i>сертифікатів на право власності на земельну частку замінені державними актами в рамках пілотних проектів</i>			<i>15,000</i>
<i>сертифікатів на право власності на земельну частку замінені державними актами, які видані</i>			<i>496,655</i>
<i>сертифікатів на право власності на земельну частку, трансформованих у зареєстровані земельні ділянки в межах "відхилень"³:</i>			<i>200,023</i>

29. Цільове значення цього показника досягнуто в час дії Проекту. Під час місії ГВП повідомила, що до 14 лютого 2013 року замінено державними актами близько 3,29 млн. сертифікатів на право власності на земельну частку без підтримки з боку Проекту, і 711 678 сертифікатів замінені державними актами або зареєстровані як випадки "відхилень" в яких державні акти не могли бути видані (наприклад, через відсутність або смерть власників) за договорами в межах Проекту.

30. *Прогрес у впровадженні Проекту з часу попередньої місії групи фахівців Світового банку у жовтні 2012 року:* ГВП повідомила про задовільний прогрес у сфері видачі державних актів на право власності на землю, наслідком якого було завершення заходів у рамках цього компонента і досягнення загального цільового показника. Всі 9 договорів проекту на заходи з видачі державних актів⁴ у 18 областях України було виконано, і всі відповідні роботи було завершено до 31 грудня 2012 року. Роботу з видачі державних актів з підтримкою Проекту було переоцінено на етапі розроблення проекту внаслідок передбачуваного високого показника охоплення цільових бенефіціарів або хибного надання послуг з видачі державних актів. Незважаючи на це, всі цільові землі сільськогосподарського призначення було розподілено у рамках Проекту. Було виділено понад 0,7 млн. індивідуальних земельних ділянок у сільській місцевості (із встановленими межами та присвоєними унікальними ідентифікаторами ділянок), які були записані в тимчасовій системі кадастру, а після 1 січня 2013 року – в Державному земельному кадастрі (у Національній кадастровій системі, НКС). Більш ніж 0,5 млн. державних актів на ці 0,7 млн. ділянок було безкоштовно передано законним претендентам. Що стосується решти 0,2 млн. ділянок, то для них було підготовлено, але не видано державні акти на право власності на землю внаслідок "відхилення" у кількісних показниках договорів на видачу

³ "відхиленнями" вважаються ситуації, коли індивідуальні земельні ділянки виділені, їх присвоєно кадастровий номер, ідентифіковані, проіндексовані і зареєстровані в кадастрі, відповідні державні акти виготовлені, але не видані через відсутність власників за місцем проживання або їхню смерть

⁴ Частина А договорів на видачу земельних актів та картографування в рамках компонента Проекту D1

земельних актів через відсутність або смерть власників і незавершені судові процеси про спадщину. Окрема група із 18 000 справ з видачі державних актів, які перебували на завершальному етапі, не були видані внаслідок зміни юридичного порядку з 1 січня 2013 року, якою було скасовано державний акт на право власності на землю. Група фахівців Світового банку погодилася, що Держземагентство до 15 березня 2013 року визначить кроки для впорядкування цих справ шляхом прямої реєстрації. Системні витрати на видачу державних актів на землю у рамках договорів Проекту, які за грубими оцінками становлять приблизно 16 дол. США на одну земельну ділянку, свідчать про адекватний рівень економічної ефективності, типової для цього регіону⁵.

31. Картографування:

У наведеній далі таблиці підсумовано результати, досягнуті внаслідок заходів з картографування, реалізованих у рамках Проекту:

Проміжний показник ефективності впровадження:		Завершено аерофотозйомку територій всіх областей (у тис. кв. км, охоплених аерофотозйомкою)	
Базові дані (24 червня 2003 р.):	0	Цільовий показник:	600,0
			Фактичні дані (14 лютого 2013 р.)
			602,8
			<i>включаючи</i>
			<i>аерофотографії в масштабі 1 : 25,000</i>
			602,8
			<i>плюс додаткове охоплення аерофотографією у масштабі 1 : 8,000 для селищ</i>
			8,6
Проміжний показник ефективності впровадження:		Ортофотокарти (у тис. кв. км, охоплених ортофотокартами)	
Базові дані (24 червня 2003 р.):	0	Цільовий показник:	600,0
			Фактичні дані (14 лютого 2013 р.)
			602,8
			<i>включаючи</i>
			<i>ортофотокарти в масштабі 1 : 10,000</i>
			602,8
			<i>плюс додаткові ортофотокарти у масштабі 1 : 5,000</i>
			57,2
			<i>плюс додаткові ортофотокарти селищ у масштабі 1 : 2,000</i>
			23,8
Проміжний показник ефективності впровадження:		Завершено складання індексних кадастрових карт (ІКК) в усіх областях (у тис. кв. км /кількість областей з ІКК)	
Базові дані (24 червня 2003 р.):	0	Цільовий показник а):	600,0
			Фактичні дані (14 лютого 2013 р.)
			600,4
Базові дані (24 червня 2003 р.):	0	Цільовий показник б):	25 обл.
			Фактичні дані (14 лютого 2013 р.)
			24 обл+ІАР+2м⁶

32. Усі проміжні показники ефективності впровадження для робіт з картографування було повністю виконано й перевиконаною Ппонад те, у рамках Проекту було складено визначені цільовим показником 600 000 кв. км сучасних карт, що охоплює практично 100% території України. Роботи з картографування у рамках Проекту було виконано в 24 областях, АР Крим і містах Києві та Севастополі, що повністю забезпечило Україну базовим картографуванням єдиної якості вперше після здобуття нею незалежності (насправді навіть раніше – з 1986 року): сучасними аерофотографіями, сучасними цифровими ортофотокартами у відповідному великому масштабі та цифровими Індексними кадастровими картами (ІКК), записаними і видимими у відповідному

⁵ див., наприклад, <http://siteresources.worldbank.org/EXTARD/Resources/ARDDiscussionPaper37.pdf>

⁶ "обл." означає область; "АР" – Автономну Республіку; "м." – місто.

просторовому контексті приватизованими і впорядкованими земельними ділянками (близько 13 млн. «активних»⁷ у селах і селищах) з присвоєними унікальними ідентифікаторами ділянок (кадастровими номерами).

33. *Прогрес у впровадженні Проекту з часу візиту групи фахівців Світового банку у жовтні 2012 року:* ГВП повідомила про задовільний прогрес у сфері картографування, наслідком якого було повне досягнення цільових показників. Було завершено всі 9 договорів⁸ на заходи з картографування у 24 областях, АР Крим та містах Києві та Севастополі, і всі роботи було виконано до 31 грудня 2012 року. Урегулювання платежів з підрядниками буде завершено до Дати закриття проекту. Ціни за одиницю на картографічні роботи⁹ у рамках договорів Проекту – які за грубими оцінками становлять менш ніж 40 дол. США / кв. км, – свідчать про адекватний рівень економічної ефективності, типової для цього регіону. Продукти цифрової картографії заповнили просторовий компонент НКС. Індексна кадастрова карта безкоштовна і є у відкритому доступі для всього населення у режимі онлайн через Гео-портал Держземагентства, у форматі Публічної кадастрової карти. Публічна кадастрова карта передбачає функцію зворотного зв'язку з користувачами, що дає змогу ідентифікувати проблемні питання карти, повідомляти про них Держземагентство і таким чином взяти участь у поліпшенні якості просторових даних.

34. Польовий контроль якості договорів на видачу державних актів і картографування: Роботи з польового контролю якості (КЯ), які перевіряють результати договорів з видачі земельних актів і картографування було завершено для 8 з 9 підписаних договорів КЯ. Ще залишаються незавершеними роботи КЯ у 6 областях: у 2 областях очікується, що підрядник з картографування виправить ідентифіковані КЯ помилки до 15 березня 2013 року. Останній договір на контроль якості для 4-х східних областей був підписаний 26 листопада 2012 року і характеризується хорошим прогресом. КЯ для цього договору, як очікується, буде виконано для 2-х областей до кінця лютого, і ще для 2-х областей – до кінця березня 2013 року. Цей часовий графік дає змогу завершити роботи з КЯ і закрити договір до закінчення Проекту.

35. Інтеграція просторових даних до Національної кадастрової системи (НКС): Продукти видачі земельних актів і картографування у рамках Проекту – які здебільшого є наборами цифрових (просторових) даних, – було успішно завантажено до НКС для всієї території України до 31 грудня 2012 року, відповідно до поетапного плану, узгодженого під час попередньої місії у жовтні 2012 року. Ці просторові дані Центр Державного земельного кадастру (Центр ДЗК) – системний адміністратор НКС – трансформував пакетом в єдину національну систему координат, повністю інтегровану в НКС, і зберігає разом з іншими (архівними і робочими) просторовими, буквено-цифровими та графічними даними¹⁰, у базі даних НКС. Центр ДЗК завершив наповнення НКС просторовими даними на державному кордоні та кордонах між адміністративно-територіальними одиницями в Україні, та «активними» обмінними файлами із індивідуальних земле впорядкованих ділянок.

⁷ «Активні» обмінні файли відображають топографічну прив'язку ділянки станом на час останньої реєстраційної дії; на додаток до «активних» обмінних файлів, НКС також зберігає приблизно 5 млн. «архівних» обмінних файлів.

⁸ Частина В договорів на видачу земельних актів та картографування в рамках компонента Проекту D1

⁹ включаючи головним чином аерофотографії у масштабі 1:25,000; ортофотократи в масштабі 1:10,000; та індексні кадастрові карти.

¹⁰ Включаючи державні акти з їхніми буквено-цифровими і графічними частинами, обмінними файлами для індивідуальних ділянок, ортофотокартами, індексними кадастровими картами, топографічними картами (включаючи рельєф), картами ґрунтів, картами установчого оцінювання землі, схемами поділу нижчого адміністративного рівня тощо.

36. Коротко і середньотермінова концепція поліпшення якості даних та план її впровадження впроваджуються ЦДЗК відповідно до Узгоджених заходів за результатами жовтневої 2012 року місії Банку. Пакетні виправлення, в основному зміщених у просторі земельних ділянок виконуються з допомогою програмних модулів власної розробки, створених за результатами комплексного аналізу помилок, проведеного після запуску Публічної кадастрової карти 1 січня 2013 року та зворотного зв'язку, формалізованого за принципом участі.¹¹ Такий рівень залучення громадськості до поліпшення якості даних відповідає кращим зразкам світової практики.

37. Питання щодо оновлення та підтримки кадастрових даних Для досягнення економічної ефективності та ефекту множення від інвестицій у Проект довготермінова стратегія оновлення, підтримки і сталості основних активів просторових даних, створених в межах Проекту (тобто, цифрова ортофотокарта та індексна кадастрова карта) має розглядатися Держземагентством як питання першочергової ваги. Така стратегія має включати, окрім іншого, шляхи заповнення наявних прогалів у даних в електронній базі даних, причому основну увагу слід приділити землям державної та комунальної власності, оновлення просторових даних, поліпшення якості даних, поліпшення якості послуг, розвиток і диверсифікацію ГІС-послуг¹² з даними, найкраще, в рамках майбутнього розвитку української інфраструктури геопросторових даних.

38. Зареєстровані земельні ділянки не становлять всіх ділянок. На нинішній кадастровій карті зображені лише зареєстровані земельні ділянки і отже, там показані не всі ділянки, які є на території України. Як і в багатьох країнах, що перебувають в процесі переходу до ринкової економіки, не всі приватні земельні ділянки зареєстровані в державному земельному кадастрі, особливо, в населених пунктах, містах та промислових районах. Крім того в Державному земельному кадастрі не зареєстровані майже всі ділянки, що перебувають в державній та комунальній власності (у тому числі, в містах, населених пунктах, промислових та сільських районах, лісові угіддя та водойми). За різними оцінками кількість приватних земельних ділянок з державними актами, внесених до цифрового архіву до кінця роботи Проекту досягне 18 млн. Це - лише ділянки, для яких проведені земельпорядні роботи і які мають обмінні файли, створені після 2004 року. Ділянки, по яких держакти видані в 1992-2004 роках мають менш узгоджені ідентифікаційні документи чи результати земельпорядних робіт. Третю групу ділянок складають ділянки, розподілені в радянський час, які взагалі не оформлені з погляду реєстрації в кадастрі та реєстрі прав власності. Четверту групу становлять ділянки, виділені для функціонального використання інфраструктури (ЛЕП, трубопроводи, трансформаторні станції тощо) - вони теж не повністю зареєстровані. Разом вони нараховують близько 6 млн. ділянок, що їх доведеться оформити і спорадично вводити до системи ДЗК в процесі її експлуатації та підтримки. П'яту групу складають (за оцінками) 15-20 млн. земельних ділянок державної та комунальної власності, які наразі існують. Міжнародний досвід¹³ свідчить, що землі та нерухоме майно державної власності, якщо не проводити їх інвентаризацію і не задокументувати в єдиній реєстраційній системі використовується неналежним чином. Таким чином, НКС може стати природним інструментом такої інвентаризації і документування.

¹¹ близько 10.9 тисяч електронних заявок, отримано через систему зворотного зв'язку до 15 лютого 2013 року, 75% вирішено і питання масового зміщення ділянок опрацьовується

¹² ГІС-геоінформаційні системи

¹³ Наприклад, міжнародно визнаний документ *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security (FAO, 2012)*

39. Значення досягнень проекту в контексті Добровільних вказівок з відповідального управління земельними рибними та лісовими ресурсами (Voluntary Guidelines on Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests). Місія відвідала два районні офіси Держземагентства у Вишгороді та Борисполі і спостерігала за роботою і процесом надання послуг з допомогою нової НКС. Загальне враження полягає в тому, що деякі практичні методи управління земельними ресурсами в Україні у сфері кадастру можуть успішно підтвердити відповідність України окремим аспектам міжнародно визнаних Добровільних вказівок з відповідального управління земельними рибними та лісовими ресурсами в контексті національної безпеки забезпечення продуктами харчування (Voluntary Guidelines on Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security). Серед них - єдина Національна кадастрова система надання послуг з реєстрації прав власності на землю, яка також була розроблена, розгорнута і запущена з 1 січня 2013 року по всій території України. Як зазначалося обидві системи практично усувають зайву бюрократію, сприяють спрощенню процедур і зменшенню кількості бюрократичних кроків на шляху реєстрації прав власності, різко зменшують витрати часу на надання послуг громадськості, усувають затримки і зменшують вартість послуг. Нові системи сприяють підвищенню прозорості даних про права власності, залученню громадськості до поліпшення якості даних і підвищенню відповідальності надавачів послуг.

40. Слід відзначити, що в цьому контексті картографічні роботи в межах проекту сприяли реалізації кількох паралельних проектів з цінними результатами, які забезпечують далекосяжний власний вплив на поліпшення управління земельними ресурсами

- По всій країні проведено інвентаризацію всіх наявних архівних картографічних матеріалів в усіх органах влади центрального, обласного та районного рівня, де зберігають картографічні та пов'язані з земельними ресурсами матеріали. Така інвентаризація і джерела матеріалів сприяли створенню СІМ та дали змогу планувати роботи з оцифрування архівних карт;
- Виконано повне перепроєктування, переконфігурацію та дослідження референсної геодезичної інфраструктури України, створено цифрові картографічні матеріали, які завантажені в НКС. Це дало поштовх до ефективного і плавного переходу до сучасної (GNSS¹⁴) геодезичної референсної мережі та системи координат (УСК2000) в усіх секторах економіки України, де використовують просторові дані.
- Інтеграція картографічних даних до єдиної бази даних дала змогу визначити наявні проблеми з просторовими даними, розробити концепцію поліпшення якості просторових даних і план її впровадження.
- Створено повний реєстр (базу даних і стандартну просторову ідентифікацію) наявних адміністративно-територіальних одиниць (держава, область, автономна республіка, міста, райони, села, населені пункти, просторові планові зони тощо) розпочато процес розв'язання територіальних суперечок щодо меж юрисдикцій різного рівня.

D2: Кадастрова інформаційна система

D2. Досягнутий прогрес

41. У впровадженні компонента D2 з часу жовтневої місії 2012 року досягнуто значного прогресу. Всі Узгоджені заходи з погодженого Поетапного плану по компоненту D2 були впроваджені за винятком остаточного приймання встановленої системи електроживлення, яка очікує сертифікації з боку Національної електричної компанії та укладання договору на створення

¹⁴ Супутникова система глобальної навігації

каналів зв'язку. Проте по обох питаннях забезпечено альтернативні рішення. У такий спосіб, ризики, які були зазначені під час попередньої місії, в основному розв'язані шляхом застосування інтенсивного і успішного процесу розробки програмного забезпечення власними силами, підготовки даних і навчання.

42. Орієнтовний показник по Компоненту D2 "Створено єдину національну систему кадастру" повністю досягнутий. Єдина Національна кадастрова система запущена в експлуатацію по всій території України з 1 січня, 2013 і охоплює центральний рівень (Основний та резервний ЦОДи), обласний рівень (всі 25 областей плюс 2 міста зі статусом області) та районний рівень (всі 549 районів). Впроваджено кілька додаткових підсистем: 1) Обмін інформацією в режимі онлайн з Державною реєстраційною службою та нотаріусами; 2) Гео-портал (Публічна кадастрова карта) з електронною послугою повідомлення про виявлені помилки для громадян; 3) Система відстежування проходження заявок в режимі онлайн; 4) Цифровий архів оформлених раніше і поточних документів. Учасники місії спостерігали за повсякденною роботою цих систем в територіальних офісах земельних ресурсів.

43. Створення Робочої групи високого рівня для управління розробкою та впровадженням Національної кадастрової системи з правом ухвалювати рішення та пропонувати заходи виявилось дієвим і ефективним механізмом. Створений механізм управління мобілізував всі територіальні підрозділи для спільної роботи з центральним рівнем, ГВП та сторонніми консультантами в режимі єдиної команди та продемонстрував високий рівень професійних знань та досвіду. Вирішальну роль у цьому процесі відіграв високий рівень політичної та управлінської підтримки.

44. За період з 14 січня по 7 лютого 2013 року було зареєстровано 47 519 заяв щодо реєстрації нових земельних ділянок і 34 219 реєстрацій було виконано. Крім того, було отримано 10 990 заяв на надання витягів і надано 10 176 витягів. Середні по країні витрати часу на здійснення реєстрації становлять 41 хвилину (від моменту прийняття заяви в систему до видачі свідоцтва про реєстрацію).

45. Обмін інформацією з Державною реєстраційною службою. Було впроваджено автоматичний обмін інформацією з системою Державної реєстраційної служби (ДРС), яка реєструє юридичні права на нерухоме майно, та з 1 січня 2013 року запроваджено електронні послуги для нотаріусів і реєстраторів. Відбувається автоматичний обмін інформацією про зміни в обох системах. Нотаріуси та реєстратори ДРС можуть затребувати інформацію в електронному вигляді з НКС, що усуває необхідність для клієнтів відвідувати обидві установи для одержання інформації.

46. Впроваджено цифровий архів, який включає: а) Державні акти на землю. Загалом, 16,8 млн. державних актів були відскановані, проіндексовані, дані внесені в систему, перевірені і завантажені в захищену центральну базу даних. Всі індексні кадастрові карти векторизовані і завантажені в систему. Сканування документів, що надходять, запроваджено в масштабах всієї країни з 1 січня 2013 року.

47. Гео-портал (Публічна кадастрова карта) розроблена і відкрита для доступу громадськості 1 січня 2013 року. Вона забезпечує послуги з перегляду, пошуку та перетворення. Всі ортофотокарти, створені в рамках Проекту, індексні кадастрові карти і карти ґрунтів доступні для широкого загалу через онлайн-доступ з допомогою звичайних веб-браузерів. Гео-портал забезпечує послугу зворотного зв'язку, з допомогою якої громадяни мають змогу повідомляти про помилки в даних і подавати в цифровому вигляді заявки на виправлення помилок. За перший місяць роботи в системі зареєстровано 600 000 переглядів на Гео-порталі. За період з 1 січня до 8 лютого 2013 року було зареєстровано 10 962 повідомлень про помилки і виправлено 7 700 технічних помилок, про які повідомляли громадяни. Приблизно 51% повідомлень про помилки пов'язані з пропуском земельних ділянок, а 32% стосуються пропущених кадастрових номерів. Ця функція є потужним механізмом для швидкого визначення помилок, який вимагає участі

громадян, і має назву 'crowd sourcing'(крауд-сорсинг- дослівно:"залучення натовпу") і єдино можливим механізмом, оскільки карта і дані доступні для громадськості в режимі онлайн. Ця процедура за принципом "крауд-сорсинг" є важливим додатковим заходом до чинної програми систематичного виявлення і виправлення помилок.

48. Підтримка кінцевих користувачів. Документація для кінцевих користувачів і курси онлайн-навчання розроблені і доступні в межах системи допомоги НКС в режимі онлайн. Розроблено серію навчально-методологічних матеріалів для забезпечення уніфікації застосовуваних процедур та інструкції з адміністрування системи. Система Help Desk повністю функціональна і включає телефонні лінії та систему зв'язку з допомогою електронної пошти. Час реагування за системою Help Desk досить добрий і відповіді в більшості випадків надходять того самого дня. На момент першого аудиту якості в січні 2013 року понад 1600 звернень по допомозі було успішно розв'язано. Для реєстраторів та керівників офісів організовано три серії навчальних занять. Планується провести четвертий раунд навчання, щоб обговорити найскладніші випадки і шляхи їх вирішення. Завершено оцінювання результатів навчання. Крім того, організовано три сесії навчальних занять для приватних землевпорядників. Навчальна сесія для нотаріусів перебуває в процесі підготовки. НКС забезпечує нові послуги для нотаріусів і Держземагентство/ЦДЗК прагнуть зробити ці послуги більш популярними для нотаріусів.

49. Забезпечення якості і контроль якості НКС. Держземагентство/ЦДЗК підписали додаткову угоду до договору на забезпечення якості програмного забезпечення з незалежним підрядником, яка передбачає проведення технічного контролю якості НКС і надання в разі потреби рекомендацій для її поліпшення. Копія проміжного звіту надана до Банку, а під час місії було проведено презентацію. Основні висновки вказують на те, що розробку системи і випробування було виконано згідно з планами і критичних помилок виявлено не було. Помилки, виявлені під час тестування, були в основному пов'язані з якістю даних. Навчання користувачів було добре підготовлене і організоване. Проведене тестування системи і підготовлені тестові приклади. Усі першочергові рекомендації уже впроваджені і погоджено план впровадження решти рекомендацій. Основні рекомендації, які ще належить впровадити, є такими: а) завершення підготовки технічної документації на програмне забезпечення; б) поділ ІТ групи на дві підгрупи: групу розробки і групу ведення та технічної підтримки; с) створення внутрішніх механізмів забезпечення якості (система відстежування питань, управління конфігурацією, розробка методичних рекомендацій для найскладніших випадків на основі аналізу питань, що надходять із системи Help Desk. Заключний звіт із забезпечення якості планується надати наприкінці Проекту для перевірки впровадження наданих рекомендацій.

50. Договір на розробку програмного забезпечення з компанією ILS був розірваний за згодою сторін. Заключні прийняті продукти за цим договором пов'язані з аналізом бізнес-процесів, перепроєктуванням бізнес-процесів, пропозиції щодо змін законодавства, надання графічних ліцензій та впровадження пілотної системи в одному районі. Підрядник не погодився далі розробляти програмне забезпечення для забезпечення його відповідності новій законодавчій базі, яка набула чинності з 1 січня 2013 року. Права інтелектуальної власності на вихідний програмний код передано Держземагентству, а згадана пілотна система використовується Держземагентством в якості прототипу і тестового середовища для нових модулів НКС.

51. Готовність інфраструктури. Два центри обробки даних (ЦОДи) повністю оснащені і готові до використання. Додаткова система електроживлення ще не використовується через проведення сертифікації Національною електричною компанією, що обмежує повномасштабну експлуатацію цих двох ЦОДів (тобто, їх доводиться експлуатувати з не на повну потужність). Все обладнання, яке планувалося для областей і районів поставлене, встановлене і працює. Під час місії групу фахівців Банку поінформували, що компанія-переможець торгів за пакетом закупівель № DKZ-D2-ICB. 12.220 «Організація каналів зв'язку» (повідомлення про присудження договору від 27 грудня 2012 р.) відмовилася надати оригінал гарантії на виконання договору відповідно до Інструкції

учасникам торгів, тому Держземагентство має намір скасувати ці торги. Запропоновано альтернативне рішення, яке передбачає подальше використання наявних каналів зв'язку, що підтримуються Центром ДЗК, для зв'язку районів і областей з основним ЦОДом і створення нової лінії зв'язку між основним і резервним ЦОДами для забезпечення катастрофостійкості.

52. Поліпшення якості даних. Група фахівців Банку була вражена значним обсягом виконаної роботи з поліпшення якості даних, яка включала: а) розробку концепції поліпшення якості даних; б) розробку плану дій для систематичного поліпшення якості даних; с) розробку програмних засобів для автоматичного виявлення і класифікації помилок; d) впровадження кількох пілотних проектів з виправлення помилок; е) розробку методології виправлення помилок на основі категорій помилок; і f) впровадження онлайн-модуля для подання заявок на виправлення помилок у даних, котре, як уже зазначалося, виявилось ефективним засобом для виправлення несистематичних помилок на основі заявок від громадян.

53. Технічна сталість НКС. Створено дієву групу розробників програмного забезпечення, яка тісно співпрацює з бізнесовими підрозділами над плануванням та розробкою майбутніх модулів. Як зазначалося, система Help Desk працює задовільно. Адміністрування системи і бази даних здійснюється групою при ЦДЗК. На обласному рівні створено спеціальні групи для надання необхідної підтримки користувачам. Підписано договори на утримання зв'язку і апаратного забезпечення. В рамках проекту забезпечено достатню місткість сховища даних. В ЦДЗК створено групу для подальшої розробки програмного забезпечення і його модифікації та іншу групу для виконання робіт з підтримки системи.

54. Тендерні процедури і договори. За одним винятком всі ІТ- договори виконані і договори підписані. Сюди входять такі договори: 1) Центр обробки даних, завершення договору 01.03.1013; 2) DKZ-D2-ICB.11.202-3 Серверне і периферійне обладнання для системи кадастру, дата завершення 30.04.13; 3) DKZ-D2-ICB.11.200 Створення Комплексної системи захисту інформації для кадастру, дата завершення - 30.04.13; 4) DKZ-D2-LCS.11.101 Контроль якості системи кадастру, дата завершення 30.04.13; 5) DKZ-D2-ICB.9.201 Створення системи кадастру, угода про припинення дії договору з частковим виконанням і частковою оплатою підписана 19 грудня 2012 р. Єдиним винятком є договір № DKZ-D2-ICB.11.220 Створення каналів зв'язку, тендерну процедуру було скасовано 13 лютого 2013 р. (як зазначалося раніше, Див. розділ "Готовність інфраструктури");

55. Обмін досвідом і поширення знань. Банк усвідомлює, який великий обсяг роботи було виконано за останні кілька місяців для підготовки електронної кадастрової системи та її впровадження в безпрецедентному для даного регіону темпі. Розробку системи, її тестування, приймання, міграцію даних і навчання користувачів було виконано менш ніж за три місяці. Менш як за п'ять місяців створено цифровий архів (включаючи сканування та індексування 16,8 мільйонів державних актів, та впровадження процедур сканування для документів, що надходять). Досягнуті результати є відмінним прикладом для регіону і в міжнародних масштабах.¹⁵ Група фахівців Банку заохочує Держземагентство/ЦДЗК до обміну своїм досвідом з іншими країнами по цілому світі. Першою можливістю є конференція "Land and Poverty"(Земля і бідність), яку організовує Світовий банк у Вашингтоні (8-11 квітня 2013 р.). Наступною чудовою нагодою є семінар суб-регіонального рівня щодо Добровільних зобов'язань з відповідального управління землеволодіннями, рибними та лісовими ресурсами (Voluntary Guidelines on Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests (Voluntary Guidelines), запланований з 13 травня 2013 р. Організатор - FAO, приймаюча сторона - Держземагентство.

¹⁵ Типовий досвід для даного регіону свідчить, що для розгортання системи зазвичай потрібно 3-5 років, для сканування паперових архівів - більш як 2-3 роки при меншій кількості відсканованих аркушів.

56. Група фахівців Банку заохочує Держземагентство використати результати Проекту, результати проекту LGAF та Добровільні зобов'язання для будівництва майбутньої платформи з метою подальшого вдосконалення управління землеволодіннями.

D2. Основні вигоди від впровадження Компонента D2

57. Електронна кадастрова система забезпечує поліпшені послуги користувачам, з погляду кількості кроків, що їх мають виконати клієнти для взаємодії з Держземагентством, часу та витрат. Впровадження нового Закону про кадастр, який запроваджує спрощені процедури, у поєднанні із запровадженням нової НКС, зменшило кількість процедур/етапів, зменшило обсяг взаємодії з ЦДЗК, сприяло скороченню часу й коштів для надання послуг. Кількість процедур/етапів, що їх виконують Держземагентство/ЦДЗК для реєстрації земельної ділянки, скоротилася з 5 до 2; b) час, необхідний для реєстрації нової земельної ділянки, зменшився із загалом, більше місяця до в середньому 41 хвилини, в разі якщо повний набір базових документів правильно підготовлений заявником; c) час очікування в територіальних офісах для подання заяви чи запиту працівникам служби зменшився (наприклад в Бориспільському районному офісі, з кількох годин до 10 хвилин); і d) вартість видачі витягу зменшилася на 50%, а вартість реєстрації - на 31%. Додаткова економія витрат коштів і часу для громадян пов'язана, як уже зазначалося, з вилученням процедур/етапів, усуненням необхідності відвідувати обласний офіс та офіс ЦДЗК - тепер клієнти мають відвідати лише районний офіс.

58. Поліпшення моніторингу роботи персоналу та офісів Поліпшення централізованої системи забезпечує нові можливості для керівництва з моніторингу роботи офісів та працівників і ухвалення більш поінформованих рішень. Наприклад, створено мобільні групи для відвідання районів з малою кількістю зареєстрованих звернень для проведення онлайн-перевірок і забезпечення навчання на місці роботи з метою підвищення продуктивності праці. Всі справи, по яких мають місце затримки, виділяються в системі червоним кольором і їх можуть бачити керівництво, працівники, та заявники з допомогою електронної послуги. За час роботи місії жодних затримок не спостерігалось, на відміну від ситуації роком раніше, коли затримки становили серйозну проблему для Держземагентства/ЦДЗК.

59. Прискорене поліпшення якості даних. НКС та Гео-портал дали змогу візуалізувати чимало помилок в даних, що походять із численних старих, ізольованих одна від одної систем і даних, різних технологій вимірювання, різних місцевих систем координат та змін у законодавстві протягом останніх 20 років, які зараз об'єднано в єдину карту. Протягом першого місяця роботи Гео-порталу громадяни повідомили про , 10 900 помилок, з них 7 700 були виправлені протягом двох тижнів. Приклад Київського району показує, що з 88 помилок, про які було повідомлено, 59 були схожими між собою (ділянки перебували поза адміністративними межами). Після проведення аналізу ситуації було виявлено помилку перетворення координат, в результаті було виправлено розташування 2 000 земельних ділянок, у тому числі, 59 тих, про які повідомили громадяни. Здатність візуалізувати і виправляти помилки є сильною стороною нової кадастрової системи.

60. Підвищення прозорості і зменшення можливостей для корупції. НКС і Гео-портал з Публічною кадастровою картою сприяли підвищенню прозорості і зменшенню можливостей для корупційних дій. Нещодавно запроваджені фіксовані тарифи опубліковані на веб-порталі та вивішені в кожному офісі із зазначенням часу надання послуг. Громадяни можуть відстежувати стан проходження своїх заявок в режимі онлайн з допомогою нової Веб-послуги, що становить ще один крок на шляху зменшення корупції.

D2. Нові можливості використання кадастру

61. Подальше поліпшення якості даних, з використанням досягнутих результатів. Створення центральної бази даних з алфавітно-цифровими даними, індексними кадастровими картами і ортофотокартами та зв'язком із базою даних ДРС і сканованими та проіндексованими державними актами створюють можливість для прискорення процесу поліпшення якості даних. Для визначення потенційних помилок можна розробити нові модулі.

62. Нові електронні послуги. НКС забезпечує технічну платформу для надання різних нових електронних послуг ключовим зовнішнім користувачам, зокрема, податковим органам, агентствам з нерухомості, банкам, навчальним закладам, установам/компаніям з розвитку інфраструктури.

63. Розробка додаткових модулів. НКС забезпечує технічну платформу для впровадження нових модулів, запланованих для обробки кадастрової інформації, які після свого повного впровадження забезпечать додаткову економію часу та певність для користувачів: 1) модуль для землевпорядників для перевірки технічних даних перед оформленням остаточної документації; 2) усунення необхідності друкувати другу копію витягів для паперового архіву Держземагентства; 3) впровадження модуля для відстежування стану помилок, про які повідомили громадяни (для цього може виявитися необхідним внести зміни до законодавства); 4) надання витягів по всій території України з будь-якого місцевого офісу (система має для цього технічну можливість, оскільки систему цифрового підпису впроваджено і сама система - централізована); 5) обмін інформацією з податковими органами, банками, місцевою владою (органами міського планування) та іншими; 6) зв'язок з реєстром громадян (реєстром населення) та реєстром компаній (комерційним реєстром), який гарантуватиме взаємозв'язок майнових реєстрів з різними державними системами; 7) додаткові шари даних на Гео-порталі (Публічній кадастровій карті), такі як карта доріг, залізниць, газо- та електророзподільчих мереж; 8) розробка нової моделі даних у відповідності з нещодавно прийнятим стандартом ISO для Моделі адміністрування земельних ресурсів; 9) публікація метаданих на Гео-порталі (метадані є в ЦДЗК, але не опубліковані); 10) зв'язок інформації про будівлі з інформацією про земельні ділянки (для цього потрібні зміни законодавства та істотне додаткове фінансування).

D2. Основні питання для майбутнього управління кадастровою системою

64. Запуск електронного кадастру- це значний крок, але лишається кілька важливих питань, и проблем, вирішення яких дозволить зробити систему максимально повною, надійною і сталою. Ці основні питання є такими:

65. Поліпшення якості даних - це довготривалий процес і знадобиться чимало додаткових коштів і часу для приведення всіх даних в кадастрі до однаково високого стандарту.

66. Завершення складання технічної документації НКС є важливим моментом для забезпечення незалежності Держземагентства від конкретних осіб. Процес триває і як очікується, буде в основному завершений до дати закриття.

67. ІТ інфраструктура. Робота електроживлення для ЦОДів не розпочата, бо система очікує сертифікації.

68. Скасування торгів по каналах зв'язку. Було визначено альтернативне рішення, яке має бути впроваджене до дати закриття Проекту.

69. Навчання працівників для управління складною інфраструктурою центрів обробки даних. Існує потреба в додатковому навчанні з управління цілісним комплексом у складі двох ЦОДів.

70. Фінансова сталість. Необхідно розробити комплексний план забезпечення фінансової сталості системи, в якому б враховувалися надходження від плати користувачів, від продажу послуг, бюджетні асигнування, і який містив би план всіх капітальних і поточних витрат. Слід наголосити, що забезпечення фінансової сталості шляхом затвердження планів ефективного управління з боку уряду є вирішальним елементом для захисту інвестицій в кадастрову систему і забезпечення підтримки і вдосконалення системи з часом. Банк дуже зацікавлений у відстежуванні процесу забезпечення сталості системи.

Компонент Г. Управління Проектом

71. Управління проектом з часу попередньої місії здійснювалося задовільно. Звітність подавалась вчасно і проводиться підготовка до закриття Проекту. Спеціалісти Банку з фінансів і закупівель зустрічалися з ГУП для перегляду заходів з підготовки в перебігу місії.

72. **Нові Узгоджені заходи.** Далі подано таблицю узгоджених заходів, що мають бути виконані в перебігу проекту.

ПРОПОНОВАНІ НОВІ ЗАХОДИ
11-19 лютого 2013р.

№	Узгоджені заходи	Дата
	Компонент D2. Створення системи кадастру	
1	Держземагентство і Центр ДЗК підготують та подадуть до СБ додаткову угоду до договору DKZ-D2-LCS.11.101 «Контроль якості системи кадастру» в частині надання компанією «Міратех» додаткових послуг: підтримка для завершення розробки повної технічної документації на програмне забезпечення державного земельного кадастру та створення процедур для подальшого розроблення і управління програмним забезпеченням.	28 лютого 2013 р.
2	Держземагентство та Центр ДЗК завершать розробку технічної документації на НКС і впровадять стандарти забезпечення якості для подальшої розробки й управління програмного забезпечення.	28 квітня 2013 р.
3	Держземагентство та Центр ДЗК забезпечать завершення договору на зовнішнє електроживлення і забезпечать необхідну сертифікацію і повнофункціональність системи електроживлення, про що поінформують Світовий банк.	28 лютого 2013 р.
4	Держземагентство та Центр ДЗК забезпечать повну працездатність Основного та Резервного центрів обробки даних (залежно від електроживлення і каналів зв'язку), і повідомлять про це Банк.	15 березня 2013 р.
5	Держземагентство та Центр ДЗК повідомлять Банк про впровадження альтернативного рішення по каналах зв'язку..	28 квітня 2013 р.
6	Держземагентство та Центр ДЗК завершать погоджене навчання персоналу для підтримки роботи двох ЦОДів	28 квітня 2013 р.

7	Держземагентство і ЦДЗК надають до Банку Концепцію подальшого розвитку НКС (кілька разів відкладуваний захід).	28 квітня 2013 р.
8	ГВП надасть до Світового банку проект Звіту про завершення Проекту	5 квітня 2013 р.

Стан виконання узгоджених заходів за результатами роботи місії Світового банку 16 – 19 жовтня 2012 року з питань впровадження проекту «Видача державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвиток системи кадастру»

	Узгоджені заходи	Термін виконання
1	Держземагентство підготує та подасть до СБ оновлений план закупівель.	22 жовтня 2012 р. (Виконано)
2.	Компонент D 1. Землевпорядні роботи.	
	2.1. Держземагентство розгляне та затвердить акти завершення робіт за частиною Б договорів та в цілому: - договір № DKZ-4-ICB.5.55 та № DKZ-4-ICB.5.69; - договір № DKZ-038 та № DKZ-4-ICB.6.119/1.	31 жовтня 2012 р. (Виконано) 15 листопада 2012 р. (Виконано)
	2.2. Держземагентство: - прийме рішення щодо спірних меж Київської області з містом Київ; - затвердить акт приймання-здавання виконаних робіт із створення індексних кадастрових карт на територію Київської області за договором № DKZ-4-ICB.5.38 ; - затвердить акт завершення робіт за частиною Б та за договором № DKZ-D-ICB.8.134/13 в цілому.	31 жовтня 2012 р. (Виконано) 31 жовтня 2012 р. (Виконано) 31 жовтня 2012 р. (Виконано)
	2.3. Держземагентство забезпечить приймання ортофотопланів в масштабі 1:2 000 та 1:5 000, створених на населені пункти Дніпропетровської, Донецької, Луганської та Харківської областей у обсязі та в межах, узгоджених територіальними органами земельних ресурсів.	31 жовтня 2012 р. (Виконано)
3.	Компонент D 2. Створення системи кадастру.	
	Всі інші заходи з Поетапного плану побудови Національної кадастрової системи до 2 січня	

2013 року	
-----------	--

**Поетапний план
побудови Національної кадастрової системи до 2 січня 2013 року**

ПІДГОТОВКА ДАНИХ ПРО ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ			Стан виконання на 17.10.12
1.	Повна база даних кадастрових номерів	17 вересня	Виконано
2.	Вивантаження файлів з усіх територіальних систем	20 вересня	Виконано
3.	Перерахунок в УСК-2000 меж всіх ділянок	1 жовтня	Виконано
4.	Перерахунок в УСК-2000 індексно-кадастрових карт	19 вересня	Виконано
5.	Векторизація та перерахунок в УСК-2000 меж адміністративних меж областей та районів України	24 вересня	Виконано
6.	Підписання і засилання на реєстрацію до Мініюсту Наказу про ведення державного кадастру в УСК-2000 і плану переходу	18 вересня	Виконано
7.	Затвердження методики перетворення даних в електронний вигляд	15 жовтня	Виконано
8.	Класифікація виявлених помилок за результатами пілота в Харківській області.	4 жовтня	Виконано
ДОДАТКОВА УГОДА ТА ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ З ІЛС			
1	Формування проекту календарного плану (як частина додаткової угоди) щодо виконання договору побудови КРС	17 вересня	Замінено пунктом 7
2	Підписання додаткової угоди	30 вересня	Замінено пунктом 7
3	Визначення додаткової функціональності системи станом на 1 січня 2013	5 жовтня	Виконано
4	Розробка та затвердження додаткових специфікацій з урахуванням нового законодавства і вимог щодо захисту інформації	12 жовтня	Виконано
5	Підготовка актуалізованої програмно-технічної документації по компонентах системи НКС	10 жовтня	Замінено пунктом 7
6	Формування та документування процедур технічної підтримки всіх рівнів КРС	5 жовтня	Замінено пунктом 7
7	Принципово вирішити договірні питання з ІЛС та інформувати Банк	30 листопада	Виконано.

ДООПРАЦЮВАННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ НКС			
1.	Доопрацювання НКС з урахуванням нових специфікацій	1 листопада Нова дата 1 грудня	Виконано.
2.	Тестування нової версії системи	20 листопада Нова дата 1-10 грудня	Виконано.
3.	Доопрацювання та внесення критичних змін за результатами тестування	25 листопада Нова дата 10-20 грудня	Виконано.
4.	Початок інсталяції НКС	1 грудня Нова дата 10 грудня	Виконано.
5.	Повний перехід всіх процесів на НКС	02.01.2013	Виконано.
Нові заходи узгоджені в ході місії у жовтні 2012 року			
6.	Внести зміни до договору з контролю якості для того, щоб включити в нього забезпечення та контроль якості електронної кадастрової системи (НКС)	5 листопада (в принципі, погоджено і чекає підписання)	Виконано.
7.	Завершити аудит якості електронної кадастрової системи (НКС) з допомогою Підрядника на контроль якості системи кадастру ОК/КК і представити звіт у Банк	30 листопада	Виконано.
8.	Розробити та подати в Банк концепцію і план подальшої розробки та вдосконалення електронної кадастрової системи (НКС).	31 грудня	Виконано
9.	Формування та документування процедур технічної підтримки всіх рівнів НКС	30 листопада	Виконано.
10.	Держземагентство буде інформувати Банк про виконання плану розгортання НКС	щотижнево	

НАВЧАННЯ			
1.	Установка тренувального робочого місця реєстратора та адміністратора НКС	20 листопада	Нова дата 1 грудня
2.	Підготовка друкованих матеріалів для навчання	20 листопада	Нова дата 10 грудня
3.	Навчання кадастрових реєстраторів у районних відділеннях	15 грудня	
4.	Навчання технічних адміністраторів обласного і центрального рівнів	15 грудня	Нова дата 25 грудня

ПЕРЕДУМОВИ РОЗГОРТАННЯ НКС			
1.	Енергозабезпечення	30 листопада	Не завершено сертифікацію Національної електричної компанії, очікується на 28 лютого 2013 р.
2.	Канали зв'язку	Торги проводяться,	Торги скасовано, запропоновано альтернативний захід
3.	Комплексна система захисту інформації	30 грудня	Виконано
4.	Здача в експлуатацію ЦОДів: основного і резервного	20 грудня	Затримано через відсутність достатнього електропостачання. Працюють в тимчасовому режимі

ДОДАТОК
ПРОГРЕС У ДОСЯГНЕННІ ПЕРЕГЛЯНУТИХ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ: ФАКТИЧНИЙ І ПЛАНОВАНИЙ

Ціль	Основні орієнтовні показники ефективності впровадження	Одиниці виміру	24/6/03	31/10/2007	31/12/2008		31/12/2009		31/12/2010		31/12/2011		31/12/2012	
			Базовий рік	Фактично	Планований	Фактичне з розбивкою по кварталах	Планований	Фактичне з розбивкою по кварталах	Планований	Фактичне з розбивкою по кварталах	Планований	Фактичне з розбивкою по кварталах	Планований	Фактичне з розбивкою по кварталах
Розподілити земельні ділянки між індивідами встановити їхні права власності та створити систему земельного кадастру	Видаю чотири мільйони індивідуальних державних актів замість сертифікатів на право власності на земельні ділянки (паі)	Кількість заміненних сертифікатів	0	2.5 мільйони замінено з використанням інших джерел 15 тисяч замінено у перебігу впровадження щільних проектів 650 тисяч перебувають на різних етапах оформлення	3.5 мільйона		3.7 мільйона		4 мільйони		4 мільйони		4 мільйони	
Інформацію про всі земельні ділянки й права на них включено до унікальної, захищеної системи кадастру і громада знає про безпечність зберігання цієї інформації	Інформацію про державні акти внесено до захищеної бази даних	% задокументованих державних актів	0	Усі державні акти вносяться до бази даних Центром державного земельного кадастру	35		45		60		75		90	
Проміжні орієнтовні показники ефективності впровадження														
Компонент А1 "Інституційний розвиток"	Державне Агентство України по земельних ресурсах, включаючи його департаменти і територіальні органи, краще оснащене необхідним обладнанням для управління земельними ресурсами	департаменти	0	691	692		692		692		692		692	
Компонент А2 "Правова база"	Нормативно-правова база у сфері земельних відносин поліщується	Кількість проектів	0	9	10		20		25		31		31	

Ціль	Основні орієнтовні показники ефективності впровадження		24/6/03	31/10/2007	31/12/2008		31/12/2009		31/12/2010		31/12/2011		31/12/2012	
					Планиваний	Фактично	Планиваний	Фактичний	Планиваний	Фактичний	Планиваний	Фактичний	Планиваний	Фактичний
Ціль у сфері розвитку	Точковий результат 1-го/2-го рівня	Одиниці виміру	Базовий рівень	Фактично	Планиваний	Фактично з розбіжкою по кварталах	Планиваний	Фактичний з розбіжкою по кварталах	Планиваний	Фактичний з розбіжкою по кварталах	Планиваний	Фактичний з розбіжкою по кварталах	Планиваний	Фактичний з розбіжкою по кварталах
Компонент В "Інформування громадськості"	Після проведення кампанії з інформування громадськості власники земельних ділянок почуваються більш безпечно і розуміють свої права та обов'язки	% цільового населення		10	10		40		50		60		70	
Компонент С "Навчання"	Належним чином оснащено університети, що здійснюватимуть підготовку спеціалістів із проведення землепорядних робіт та ведення кадастру	кільк. університетів	0	0	9		9		9		9		9	
	Підвищення кваліфікації викладачів та лекторів університетів	кільк. осіб	0	133	260		380		500		500		500	
	Працівники органів земельних ресурсів підвищують свою кваліфікацію на курсах із сучасної практики управління, використання земельних ресурсів та управління проектами	кільк. осіб	0	786	1070		1530		1930		2330		2850	
Компонент D1 "Землепорядні роботи"	Завершено аерофотозйомку території всіх областей	тис. кв.км	0	261,2	380,0		500,0		550,0		600,0		600,0	
	Ортофотокарти	тисяч кв.км	0	28,0	110,0		370,0		500,0		580,0		600,0	
	Завершено складання індексної кадастрової карти	Кільк. областей	0	0	0		6		12		18		25	
Компонент D2 "Розвиток системи кадастру"	Створено розвинуту єдину національну систему кадастру	Кільк. областей	0	0	0		25*		25**		25**		25	
Компонент G	Проект впроваджується згідно з планом				так		так		так		так		так	

25* -Вказано кількість областей в кожній з яких створено архів даних землепорядних і картографічних робіт

25** - Вказано кількість областей, в кожній з яких створено архів даних землепорядних і картографічних робіт, доставлено комп'ютери для системи кадастру та розроблено прототип такої системи.

Додаток 1

Перелік проектів нормативно-правових актів підготовлених за договором DKZ-A.2-QCBS.11.203:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний земельний кадастр» (щодо надання кадастрових послуг в електронному вигляді та внесення відомостей про експертну грошову оцінку, в тому числі для цілей оподаткування)
2. Проект Закону України «Про скорочення дозвільних процедур при розробленні, погодженні та затвердженні документації із землеустрою» (доопрацьований)
3. Проект Закону України «Про консолідацію земель»
4. Проект Закону України «Про правовий режим земель колективної власності»
5. Проект Закону України «Про рекультивацію земель»
6. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» в частині врегулювання питань видів, складу та змісту документації із землеустрою
7. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок обміну інформацією між Державним земельним кадастром та іншими галузевими кадастрами і інформаційними системами органів місцевого самоврядування та державної влади»
8. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про порядок адміністрування Державного земельного кадастру»
9. Проект спільного наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження схеми (карти) природно-сільськогосподарського районування України»
10. Проект спільного наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства юстиції України «Про затвердження форматів запитів користувачів, регламенту надання доступу, форм електронних журналів обліку запитів користувачів та інформації, доступ до якої надано за такими запитами
11. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження регламенту інформаційної взаємодії Держземагентства України та Держлісагентства України з питань Державного земельного кадастру та Державного лісового кадастру»
12. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження регламенту інформаційної взаємодії Держземагентства України та Державного технологічного центру охорони родючості ґрунтів з питань обміну відомостями про якісний стан ґрунтів»
13. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 №1279 «Про розміри та порядок визначення втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва»
14. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про Державний фонд документації із землеустрою»
15. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Методики розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь»

16. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження методики розроблення схем землеустрою адміністративно-територіальних утворень»
17. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження складу і змісту окремих видів документації із землеустрою»
18. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо питань економічної оцінки земель та регулювання оціночної діяльності»
19. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь»
20. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку зміни цільового призначення земельних ділянок, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб»
21. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку проведення інвентаризації земель»
22. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку вибору земельних ділянок для розміщення об'єктів»
23. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження порядку проведення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)»
24. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження зразків документів, необхідних для проведення земельних торгів (заяви про участь у торгах, довідки про отримання документів виконавцем земельних торгів, книги реєстрації учасників торгів, вхідного квитка, інформаційної картки на лот та картки учасників торгів)»
25. Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження порядку відбору виконавців робіт із землеустрою, землеоціночних робіт та земельних торгів»

Додаток 2

Основні результати впровадження Компоненту С «Навчання» (2003- 2012 рр.)

- за період з 27 лютого 2009 р. – 12 лютого 2013 рр. підвищено кваліфікацію **3 247** спеціалістів органів земельних ресурсів. Серед них:
 - за період з 27.02.2009 – 12.02.2013 р. підвищили кваліфікацію **2 258** фахівців органів земельних ресурсів на курсах підвищення кваліфікації, що проводились в рамках Проекту;
 - за період з 2004 по 2005 рр. підготовлено **786** державних реєстраторів прав на нерухоме майно (для компоненту Е, що скасовано відповідно до ратифікації Угоди у квітні 2009 року);
 - підготовлено **78** спеціаліста органів земельних ресурсів з усіх областей як інструкторів по 2-х рівнях кадастрово-реєстраційної системи;
 - **6** співробітників центрального апарату Держземагентства прийняли участь у конференціях за кордоном (м. Москва, Російська Федерація, м. Вашингтон, США);
 - **2** співробітника центрального апарату Держземагентства підвищили кваліфікацію на навчальному семінарі «ГеоІТ – виклики, можливості та рішення», що проводився в Ізраїлі з 9 по 16 грудня 2012 року;
 - **1** – особа відвідала навчальний семінар в Італії щодо планування, процедурних та технічних навичок (з 19 квітня по 30 квітня 2004 р.)
 - **39** осіб співробітників центрального апарату та територіальних органів земельних ресурсів прийняли участь у навчальному семінарі, що відбувся в Угорщині з 3 по 6 грудня 2003 року;
 - **4** особи прийняли участь у навчальній поїздки до Канади з 24 жовтня по 1 листопада 2003 року;
 - **11** осіб брали участь у навчанні щодо нерухомого майна та інших прав на землю з 24 квітня по 3 вересня 2003 р.;
- за період з 2006 року по 2008 рік підвищено рівень знань та навичок спілкування, читання та письма англійською мовою у фаховій сфері діяльності **62 співробітникам** Центрального апарату Держкомзему та ГПВ
- за період з 2007 – 2012 рр. підвищено кваліфікацію **557** викладачів з **22-х** вузів України. 22 вузи - складає **92%** від загальної кількості аграрних вузів в Україні. Серед них:
 - **469** викладачів підвищили кваліфікацію на семінарах для викладачів. Семінари проводились з 2007 по 2011 рр. за 8 навчальними модулями «Законодавство з питань регулювання земельних відносин», «Державне управління у сфері земельних відносин», «Управління людськими ресурсами в органах державної влади», «Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів», «Ринок та оцінка земель», «Державний земельний кадастр», «Інформаційні технології в системі органів земельних ресурсів», «Охорона та використання земель». Слухачами семінарів були доктори наук (4% від загальної кількості), кандидати наук (27% від загальної кількості),

асистенти, аспіранти, старші викладачі (69% від загальної кількості). Всі семінари отримували схвальні відгуки викладачів.

- 56 викладачів підвищили рівень кваліфікації під час проведення навчання спеціалізованого програмного забезпечення та геодезичного обладнання, придбаного в рамках Проекту для 9¹⁶ провідних вузів України, що готують фахівців за напрямом «геодезія, картографія та землеустрій». Серед них 20 викладачів пройшли навчання спеціалізованому програмному забезпеченню, 13 викладачів – навчання фотограмметричній станції, 23 викладача – використання геодезичного обладнання;
- 28 викладачів підвищили рівень кваліфікації під час навчання інструкторів по 2-х рівнях кадастрово-реєстраційної системи;
- 4 викладача підвищили кваліфікацію на навчальному семінарі «ГеоІТ – виклики, можливості та рішення», що проводився в Ізраїлі з 9 по 16 грудня 2012 року.

- розроблено 9 методичних посібників за навчальними модулями «Законодавство з питань регулювання земельних відносин», «Державне управління у сфері земельних відносин», «Управління людськими ресурсами в органах державної влади», «Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів», «Ринок та оцінка земель», «Державний земельний кадастр», «Інформаційні технології в системі органів земельних ресурсів», «Охорона та використання земель» та «Державний контроль за охороною та використанням земель». Методичні посібники доопрацьовувались 1 раз на рік.

- Розроблені посібники широко застосовуються:
 - у навчальному процесі при підготовці фахівців за напрямом «геодезія, картографія та землеустрій»,
 - під час проведення курсів підвищення кваліфікації для спеціалістів органів земельних ресурсів в рамках Проекту,
 - під час проведення курсів підвищення кваліфікації викладачів вузів України, що готують фахівців за напрямом «геодезія, картографія та землеустрій», які проводились в рамках Проекту.

- надано матеріально-технічну підтримку 9¹ провідним вузам України, що готують фахівців за напрямом «геодезія, картографія та землеустрій»:

- придбано 9 комплектів геодезичного обладнання (загальна кількість – 108 наборів):
 - Фотограмметрична станція - 9 наборів,
 - Трасошукач - 18 наборів,
 - Лазерна рулетка - 45 наборів,
 - Електронний безвібитковий тахеометр - 18 наборів,
 - Комплект GPS-приймачів (2-х частотних) - 9 наборів,

¹⁶ Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київський національний університет будівництва і архітектури, Одеський державний аграрний університет, Національний університет водного господарства та природокористування, Харківський національний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва, Національний університет «Львівська політехніка», Донецький національний технічний університет, Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет», Львівський національний аграрний університет

- Електронний тахеометр з інтегрованим супутниковим приймачем - 9 наборів;
- придбано 9 комплектів офісного та комп'ютерного обладнання (загальна кількість – 585 одиниць техніки):
 - сервер для навчальної аудиторії - 9,
 - робоча станція для навчальної аудиторії - 171,
 - принтер для навчальної аудиторії - 9,
 - джерело безперервного живлення для робочої станції - 171,
 - джерело безперервного живлення для сервера - 9,
 - сканер для навчальної аудиторії – 9,
 - мультимедійний проектор – 9,
 - Ноутбук для обробки геодезичних вимірів – 9,
 - мережевий комутатор D-Link – 9,
 - монітор для навчальної аудиторії - 180;
- придбано 9 комплектів спеціалізованого програмного забезпечення фірми ESRI версії 9.3 для 9¹ провідних вузів України. Кожен комплект включає:
 - ArcEditor Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS 9.3 with USB Key Installation Package
 - ArcGIS 3D Analyst Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Spatial Analyst Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Survey Analyst Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Data Interoperability Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Network Analyst Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcScan for ArcGIS Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Server Advanced Enterprise for Windows Educational Lab Kit License
 - ArcGIS Server 9.3 Enterprise for Windows Installation Package
- придбано 8 комплектів оновлення спеціалізованого програмного забезпечення фірми ESRI версії 9.3 до версії 10.1 для 8¹⁷ провідних вузів України. Кожен комплект включає:
 - ArcGIS for Desktop Standard (formerly ArcEditor) Concurrent Use Educational Teaching Lab Pak 31 Pack License)
 - ArcGIS 10.1 for Desktop English Backup Media

¹⁷ Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київський національний університет будівництва і архітектури, Одеський державний аграрний університет, Національний університет водного господарства та природокористування, Харківський національний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва, Національний університет «Львівська політехніка», Донецький національний технічний університет, Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет»

- ArcGIS 3D Analyst for Desktop Concurrent Use Educational Teaching Lab Pak 31 Pack License
 - ArcGIS Spatial Analyst for Desktop Concurrent Use Educational Teaching Lab Pak 31 Pack License
 - ArcGIS Survey Analyst Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS Data Interoperability for Desktop Concurrent Use Educational Teaching Lab Pak 31 Pack License
 - ArcGIS Network Analyst for Desktop Concurrent Use Educational Teaching Lab Pak 31 Pack License
 - ArcScan for ArcGIS Concurrent Use Educational Lab Kit Pak 25 Pack License
 - ArcGIS for Server Enterprise Standard (Windows) Educational Teaching and Research Lab Kit License
 - ArcGIS 10.1 for Server Enterprise (Windows) English Backup Media
- створено підґрунтя для створення спеціалізованого навчально-методологічного центру:
 - розроблено концепцію створення центру;
 - Львівський національний аграрний університет визначено як місце створення центру;
 - придбано геодезичне обладнання (всього **7 наборів**), що включає:
 - Фотограмметрична станція – 2 набори,
 - Картографічний планшетний сканер – 1 набір,
 - Роверний GPS-приймач – 1 набір,
 - Електронний безвідбитковий тахеометр – 1 набір,
 - Комплект GPS-приймачів (2-х частотних) – 1 набір,
 - Електронний тахеометр з інтегрованим GPS-приймачем - 1 набір;
 - придбано офісне і комп'ютерне обладнання (всього **81** одиниць), що включає:
 - сервер для навчальної аудиторії - 1,
 - робоча станція для навчальної аудиторії - 24,
 - монітор – 25,
 - принтер - 1,
 - багатофункціональний пристрій – 1,
 - джерело безперервного живлення для робочої станції - 24,
 - джерело безперервного живлення для сервера - 1,
 - сканер – 1,
 - мультимедійний проектор – 1,
 - мережевий комутатор D-Link – 1,
 - інтерактивна дошка – 1;
 - придбано **1** комплект спеціалізованого програмного забезпечення фірми ESRI версії 10.1, що включає:
 - ArcInfo Educational Teaching Lab Pack 31 Pack License
 - ArcGIS 3D Analyst Concurrent Use Educational Teaching Lab Pack 31 Pack License
 - ArcGIS Spatial Analyst Concurrent Use Educational Teaching Lab Pack 31 Pack License

- ArcGIS Network Analyst Concurrent Use Educational Teaching Lab Pack 31 Pack License
- ArcGIS Server Advanced Enterprise Educational Teaching and Research Lab Kit License

- придбано офісне обладнання (всього 97 одиниць), що включає:

- шафа для одягу – 2 шт.,
- шафа для документів – 6 шт.
- Стіл кутовий (ліве виконання) – 3 шт.
- Стіл кутовий (праве виконання) – 2 шт.
- Стіл прямиий – 22 шт.
- Стілець офісний – 30 шт.
- Тумба приставна – 6 шт.
- Вішалка, що стоїть на підлозі – 2 шт.
- Ніша під системний блок – 24 шт.